

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Кафедра фізичної реабілітації та біокінезіології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

О.Б. Жильцов

2018 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕДИКО-БІОЛОГІЧНІ ОСНОВИ СТАТЕВИХ ВІДНОСИН

Всі напрямки

Факультет здоров'я, фізичного виховання і спорту

2017 – 2018 навчальний рік

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02136554 Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма № <u>0948/18</u>	
<u>Жильцов</u> (підпис)	(прізвище, ініціали)
« »	20 <u>18</u>

Робоча програма «Медико-біологічні основи статевих відносин» для студентів всіх напрямів підготовки, денна форма навчання, 2017. - 20 с.

Розробники:

Ірина Дмитрівна Омері, кандидат біологічних наук, доцент кафедри фізичної реабілітації та біокінезіології, доцент.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фізичної реабілітації та біокінезіології.
Протокол від 30 серпня 2017 року № 1

Завідувач кафедри фізичної реабілітації
та біокінезіології

 (О.В. Бісмак)

Години відповідають навчальному плану. Структура програми типова.
Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи

 (О.С. Комоцька)

© І.Д. Омері, 2017 рік.

© Університет Грінченка, 2017 рік

ЗМІСТ

1.	Опис навчальної дисципліни	4 ст.
2.	Мета та завдання навчальної дисципліни	5 ст.
3.	Програма навчальної дисципліни	6 ст.
4.	Структура навчальної дисципліни	8 ст.
5.	Навчально-методична карта дисципліни «Медико-біологічні основи статевих відносин»	9 ст.
6.	Теми практичних занять	10 ст.
7.	Самостійна робота	11 ст.
8.	Індивідуальні завдання	12 ст.
9.	Система поточного і підсумкового контролю знань	14 ст.
10.	Методи навчання	15 ст.
11.	Методичне забезпечення курсу	15 ст.
12.	Об'єми вимог до курсу	16 ст.
13.	Рекомендована література	18 ст.

1. Опис навчальної дисципліни

Предмет: Медико-біологічні основи статевих відносин

Курс – 3 Семестр – 5, 6	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>Всі</u> (шифр і назва)	Вибіркова	
Модулів – 3	Напрямок підготовки <u>Всі</u> (шифр і назва)		
Змістових модулів – 3		3-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання – 1		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		5-й, 6-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4		Лекції	
		22 год.	
	Практичні		
	20 год.		
	Модульний контроль		
	6 год.		
	Самостійна робота		
	42 год.		
Вид контролю:			
залік			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – практична підготовка студентів до гендерних відносин та сімейного життя, висвітлити особливості життєдіяльності жіночого та чоловічого організму; формування оздоровчого світогляду та поведінки людини, створення стійких мотивацій щодо здорового способу життя, що є основою активного і свідомого залучення кожного індивіда до процесу творення свого здоров'я; навчити комплексу оздоровчих умінь і навичок в статевих відношеннях, механізмів організації життєдіяльності на принципах здорового способу життя.

Студенти повинні знати:

- загальні закономірності розвитку і функціонування статевої системи жіночого та чоловічого організму;
- анатомію статевих органів людини,
- статеве розмноження (запліднення, штучне запліднення, зачаття, розвиток зародка і плода, пологи),
- фізіологічні процеси, які відбуваються під час статевих відносин та вагітності жінки,
- особливості харчування, дозування фізичних навантажень та характер режиму дня вагітної жінки.
- складники і чинники формування здорового способу життя;
- закономірності і особливості впливу соціуму, які визначають здоров'я сучасної людини;

Студенти повинні вміти:

- визначати загальнобіологічні та спеціальні поняття;
- застосовувати конкретні знання для пояснення фізіологічних процесів;
- обґрунтовувати необхідність для сучасної людини набуття знань, вмінь і навичок збереження і зміцнення здоров'я;
- визначати основні чинники формування здорового способу життя;
- впроваджувати заходи, спрямовані на профілактику вживання алкоголю, наркотиків, тютюнокуріння, зараження СНІДу, розраховані на різні цільові аудиторії (школярів, батьків, груп ризику).

В результаті опанування курсу «Медико-біологічні основи статевих відносин» студенти мають сформовані **компетентності**, які визначають здатність особи успішно здійснювати професійну і подальшу навчальну діяльність, а саме:

- *світоглядна*: підготувати студентів до дорослого самостійного життя так, щоб вони не втратили моральних орієнтирів, знайшли сенс життя, змогли найефективніше та найповніше реалізувати свої здібності і переконання.
- *інформаційна*: студенти вміли розпізнавати конкретні органи і системи органів, мали конкретні знання для пояснення фізіологічних процесів, розуміли системні механізми онтогенезу та ембріогенезу. В результаті вивчення курсу формуються навички зміцнення репродуктивного здоров'я, осмислене планування вагітності, розуміння цінності здорового способу життя.
- *самоосвітня*: студенти мали здатність до самостійного опанування додатковим матеріалом, та вміли самостійно аналізувати та логічно мислити.
- *комунікативна*: сформовані знання про особливості розвитку чоловіка та жінки необхідні для ефективної комунікації та результативного обміну інформацією.
- *науково-дослідна*: формує спрямованість на одержання суспільно значущих нових знань про певні об'єкти, процеси або явища.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 90 год., із них 22 год. – лекції, 20 год. – практичні заняття, 42 год. – самостійна робота год. 6 – модульний контроль. Вивчення студентами навчальної дисципліни “Медико-біологічні основи статевих відносин” завершується складанням заліку.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I АНАТОМО-ФІЗІОЛОГІЧНІ ОСНОВИ СТАТЕВОЇ СИСТЕМИ ЧОЛОВІКА І ЖІНКИ Тема 1-2.

Анатомія статевих клітин та органів чоловіка та жінки.

Будова і функції статевих клітин чоловіка і жінки.

Зовнішні статеві органи: великі та малі соромітні губи, клітор, присінок піхви, великі залози присінка, зовнішній отвір сечівника, дівоча перетинка; анатомічна будова, функції.

Внутрішні статеві органи: піхва: будова, мікрофлора і ступінь чистоти, реакція, функції піхви. Будова та функції матки, маткових труб, яєчників.

Практичне заняття № 1. Будова, функції та розвиток статевих клітин чоловіка і жінки

Практичне заняття № 2. Будова чоловічої статеві системи

Практичне заняття № 3. Будова жіночої статеві системи

Тема 3-4.

Фізіологія статеві системи чоловіка і жінки.

Фізіологічні особливості функціонування жіночої та чоловічої статеві систем. Взаємозв'язок будови чоловічої та жіночої статеві системи з виконуваними функціями.

Практичне заняття № 4-5. Фізіологічні основи репродуктивної системи чоловіка та жінки

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ВАГІТНІСТЬ ТА КОНТРАЦЕПЦІЯ Тема 5.

Засоби контрацепції.

Бар'єрні контрацептиви: сперміциди, губки, презервативи (чоловічий та жіночий), діафрагми, ковпачки. Природні методи: календарний, метод цервікального слизу, симпотермальний метод. Внутрішньоматкові контрацептиви. Гормональна контрацепція. Метод лактаційної аменореї. Стерилізація.

Практичне заняття № 6. Засоби контрацепції

Тема 6.

Венеричні захворювання

Гонорея, сифіліс, м'який шанкр, хламідіоз, уреаплазмоз, мікоплазмоз, трихомоніаз, папіломовірусна інфекція, гарднерельоз, цитомегаловірусна інфекція, генітальний герпес, ВІЛ-інфекція, лобковий педикульоз, контагіозний моллюск.

Практичне заняття № 7. Венеричні захворювання

Тема 7.

Планування вагітності, запліднення, вагітність.

Запліднення і утворення зиготи, переміщення яйцеклітини та імплантація, етапи зачаття, формування плодового яйця, ембріон, овуляція; запліднення; утворення зиготи; переміщення і імплантація плодового яйця.

Тема 8.

Переривання вагітності. Безплідність і репродуктивні технології.

Вторинне безпліддя, абсолютне безпліддя, відносне безпліддя, комбіноване безпліддя, поєднане безпліддя. Ендокринні розлади. Гіпоталамічна дисфункція (синдром Кальмана). Ураження гіпофіза (пухлина, опромінення, хірургія). Гіперпролактинемія (медикаменти, пухлина). Екзогенний андрогенний вплив. Захворювання щитоподібної залози. Гіперплазія кори надниркових залоз. Аномальний сперматогенез. Паротитний орхіт. Хімічна / променева / теплова експозиція. Варикоцеле. Крипторхізм. Аномальна рухливість сперматозоїдів. Варикоцеле.

Антиспермальні антитіла. Синдром Катагенера. Сексуальна дисфункція. Ретроградна еякуляція. Імпотенція. Зменшення лібідо

Практичне заняття № 8. Запліднення та ембріональний розвиток людини

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. ВАЛЕОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЖИТТЯ ВАГІТНОЇ ЖІНКИ

Тема 9.

Режим дня та харчування вагітної жінки

Якісний склад добового раціону. Режим та організація харчування. Санітарний режим харчоблоку. Профілактика харчових отруєнь. Джерела радіаційного забруднення їжі та його наслідки. Методи очищення власного організму від токсичних речовин.

Шлунково-кишкові захворювання: гастрит, виразкова хвороба, патологія печінки, холецистит, дискінезія, дисбактеріоз; обмін речовин, дисиміляція (катаболізм), асиміляція (анаболізм).

Вітаміни. Збереження вітамінів в їжі. Недостатнє харчування та його наслідки: дистрофія, обмеження росту, затримка статевого дозрівання. Надмірне харчування, ожиріння. Зміни в організмі при ожирінні. Харчування. Харчовий раціон.

Практичне заняття № 9. Характеристика харчового продукту за його етикеткою

Тема 10-11.

Вплив шкідливих звичок на вагітну жінку і розвиток дитини

Вплив тютюнопаління на діяльність дихальної системи. Вплив наркотичних речовин на систему дихання та на функцію транспортування кисню. Захворювання, що виникають внаслідок дії цих речовин. Шкідливий вплив куріння й вживання алкоголю на серце і судини.

Значення фізичної культури у розвитку опорно-рухового апарату. Недостатній рівень рухової активності – гіподинамія, як фактор ризику. Гігієнічні основи фізичного виховання.

Практичне заняття № 10. Основи здорового способу життя

4. Структура навчальної дисципліни

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин					
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичні	Самостійна робота	Модульний контроль
Змістовий модуль I. Анатомо-фізіологічні основи статевої системи чоловіка і жінки							
1.	Анатомія статевих клітин та органів чоловіка та жінки	17	10	4	6	7	
2.	Фізіологія статевої системи чоловіка і жінки	17	10	4	4	7	2
	<i>Разом</i>	34	20	8	10	14	2
Змістовий модуль II. Вагітність та контрацепція							
3.	Засоби контрацепції	7	4	2	2	3	
4.	Венеричні захворювання	7	4	2	2	3	
5.	Планування вагітності, запліднення, вагітність	6	2	2		4	
6.	Переривання вагітності. Безплідність і репродуктивні технології	10	6	2	2	4	2
	<i>Разом</i>	30	16	8	6	14	2
Змістовий модуль III. Валеологічні аспекти життя вагітної жінки							
7.	Режим дня та харчування вагітної жінки	11	4	2	2	7	
8.	Вплив шкідливих звичок на вагітну жінку і розвиток дитини	15	8	4	2	7	2
	<i>Разом</i>	26	12	6	4	14	2
	<i>Разом за навчальним планом по курсу</i>	90	48	22	20	42	6

5. Навчально-методична карта дисципліни «Медико-біологічні основи статевих відносин»

Разом: 90 год., лекції – 22 год., практичні заняття – 20 год., самостійна робота – 42 год.. Коефіцієнт: 2,66

Модулі	Змістовий модуль I АНАТОМО-ФІЗІОЛОГІЧНІ ОСНОВИ СТАТЕВОЇ СИСТЕМИ ЧОЛОВІКА І ЖІНКИ		Змістовий модуль II. ВАГІТНІСТЬ ТА КОНТРАЦЕПЦІЯ			
Лекції	1-2	3-4	5	6	7	8
Теми лекцій	Анатомія статевих клітин та органів чоловіка та жінки (2 бала)	Фізіологія статевої системи чоловіка і жінки (2 бала)	Засоби контрацепції (1 бал)	Венеричні захворювання (1 бал)	Планування вагітності, запліднення, вагітність (1 бал)	Переривання вагітності. Безплідність і репродуктивні технології (1 бал)
Теми практичних	Будова, функції та розвиток статевих клітин чоловіка і жінки(1+10 балів) Будова чоловічої статевої системи (1+10 балів) Будова жіночої статевої системи (1+10 балів)	Фізіологічні основи репродуктивної системи чоловіка та жінки (2+20 балів)	Засоби контрацепції (1+10 балів)	Венеричні захворювання (1+10 балів)	Запліднення та ембріональний розвиток людини (1+10 балів)	
Модулі	Змістовий модуль III. ВАЛЕОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЖИТТЯ ВАГІТНОЇ ЖІНКИ					
Лекції	9			10-11		
Теми лекцій	Режим дня та харчування вагітної жінки (1 бал)			Вплив шкідливих звичок на вагітну жінку і розвиток дитини (2 бала)		
Теми практичних занять	Характеристика харчового продукту за його етикеткою (1+10 балів)			Основи здорового способу життя (1+10 балів)		
Самостійна робота	40 балів					
ІНДЗ	30 балів					
Підсумковий контроль	Залік					

6. Теми практичних занять

Змістовий модуль I.

АНАТОМО-ФІЗІОЛОГІЧНІ ОСНОВИ СТАТЕВОЇ СИСТЕМИ ЧОЛОВІКА І ЖІНКИ

Практичне заняття 1

Будова, функції та розвиток статевих клітин чоловіка і жінки

Основна література: 1, 2, 3, 4, 5

Додаткова література: 1, 2, 3 - 33

Практичне заняття № 2.

Будова чоловічої статеві системи

Основна література: 1, 2, 3, 4, 5

Додаткова література: 1, 2, 3 - 24

Практичне заняття № 3.

Будова жіночої статеві системи

Основна література: 1, 2, 3, 4, 5

Додаткова література: 1, 2, 3 - 24

Практичне заняття № 4-5.

Фізіологічні основи репродуктивної системи чоловіка та жінки

Основна література: 1, 2, 3, 4, 5

Додаткова література: 1, 2, 3 - 29

Змістовий модуль II.

ВАГІТНІСТЬ ТА КОНТРАЦЕПЦІЯ

Практичне заняття № 6.

Засоби контрацепції

Основна література: 1, 2, 3, 4, 5

Додаткова література: 1, 2, 3 - 29

Практичне заняття № 7.

Венеричні захворювання

Основна література: 1, 2, 3, 4, 5

Додаткова література: 11 - 47

Практичне заняття № 8.

Запліднення та ембріональний розвиток людини

Основна література: 1, 2, 3, 4, 5

Додаткова література: 11 -55

Змістовий модуль III.

ВАЛЕОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЖИТТЯ ВАГІТНОЇ ЖІНКИ

Практичне заняття №9.

Режим дня та харчування вагітної жінки

Основна література: 1, 2, 3, 4, 5

Додаткова література: 1 -63

Практичне заняття №10.

Основи здорового способу життя

Основна література: 1, 2, 3, 4, 5

Додаткова література: 1 -63

7. Самостійна робота
Змістовий модуль I.
АНАТОМО-ФІЗІОЛОГІЧНІ ОСНОВИ СТАТЕВОЇ СИСТЕМИ ЧОЛОВІКА І ЖІНКИ

Тема. Кровопостачання та лімфопостачання внутрішніх статевих органів. Іннервація статевих органів

1. Особливості кровопостачання внутрішніх статевих органів.
2. Особливості лімфопостачання внутрішніх статевих органів.
3. Іннервація статевих органів.

Змістовий модуль II.
ВАГІТНІСТЬ ТА КОНТРАЦЕПЦІЯ

Тема: Донорство гамет та ембріонів

1. Перелік необхідних документів для здійснення донорства ооцитів.
2. Вимоги до донорів ооцитів.
3. Алгоритм здійснення програми донації ооцитів.
4. Перелік необхідних документів для здійснення донорства сперми.
5. Вимоги до донорів сперми.
6. Алгоритм здійснення програми донації сперми.

Тема: Нейроендокринна регуляція функції статевої системи

1. Види гормонів, які виробляють яєчники.
2. Види гормонів, які виробляють яєчка.

Змістовий модуль III.
ВАЛЕОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЖИТТЯ ВАГІТНОЇ ЖІНКИ

Тема. Вплив алкоголю та інших наркотиків на дитячий організм.

1. Як впливає спосіб життя вагітної жінки на розвиток плоду?
2. Які біологічні та соціальні принципи закладені у вікову періодизацію?
3. Охарактеризуйте найсуттєвіші риси різних вікових періодів розвитку людини.

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали
Змістовий модуль I. АНАТОМО-ФІЗІОЛОГІЧНІ ОСНОВИ СТАТЕВОЇ СИСТЕМИ ЧОЛОВІКА І ЖІНКИ		
Тема. Кровопостачання та лімфопостачання внутрішніх статевих органів. Іннервація статевих органів	Поточний	10
Змістовий модуль II. ВАГІТНІСТЬ ТА КОНТРАЦЕПЦІЯ		
Тема: Донорство гамет та ембріонів	Поточний	10
Тема: Нейроендокринна регуляція функції статевої системи	Поточний	10
Змістовий модуль III. ВАЛЕОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЖИТТЯ ВАГІТНОЇ ЖІНКИ		
Тема: Вплив алкоголю та інших наркотиків на дитячий організм.	Поточний	10
<i>Разом: 42 год.</i>	<i>40 балів</i>	

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності бакалавра, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Медико-біологічні основи статевих відносин» – це вид науково-дослідної роботи бакалавра, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Види ІНДЗ, вимоги до них та оцінювання: науково-педагогічне дослідження у вигляді реферату (охоплює весь зміст навчального курсу) – **30 балів**.

Орієнтовна структура ІНДЗ – науково-педагогічного дослідження у вигляді реферату: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел. Критерії оцінювання та шкалу оцінювання подано відповідно у табл. 8.1. і 8.2.

Таблиця 8.1.

Критерії оцінювання ІНДЗ
(науково-педагогічного дослідження у вигляді реферату)

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	4
2.	Складання плану реферату	3
3.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	12
4.	Дотримання правил реферуванням наукових публікацій	3
5.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	5
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел)	3
Разом		30

Таблиця 8.2.

Шкала оцінювання ІНДЗ
(науково-педагогічного дослідження у вигляді реферату)

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за шкалою ECTS
Високий	28-30	A
Добрий	24-27	B
Достатній	20-23	C
Середній	11-19	D
Низький	3-10	E
Незадовільний	0-2	FX

**Орієнтовна тематика реферативних досліджень з навчальної дисципліни
«Медико-біологічні основи статевих відносин»**

1. Хвороби немовлят, їх профілактика. Вплив шкідливих звичок батьків на дитину.
2. Харчування дитини. Хвороби дитинства, їх профілактика. Прищеплювання гігієнічних навичок.
3. Освіта та статеве виховання. Режим дня дитини.
4. Фізична культура як механізм тренування киснево-транспортних систем організму, розвантаження від стресу, нормалізації травлення, обміну речовин та регулювання маси тіла, підвищення резистентності організму.
5. Оздоровчий відпочинок, його правила.
6. Зумовленість здоров'я формуванням, функціонуванням і розвитком людського організму, процесами обміну речовин та культурного харчування.
7. Зумовленість стану здоров'я рівнем і характером розвитку виробництва, сфери соціальної життєдіяльності, соціальної структури і соціального захисту.
8. Розвиток самосвідомості людини і здоровий спосіб життя.
9. Дотримання моральних норм, як необхідна умова здорового способу життя.
10. Сучасні оздоровчі системи.
11. Стратегія і тактика побудови індивідуально-оздоровчої програми.
12. Історія створення презервативів.
13. Гормональні контрацептиви для чоловіків.
14. Можливі наслідки вазектомії.
15. Законодавчі умови проведення вазектомії.
16. Історія відкриття сифілісу.
17. Максимальна кількість народжених дітей у одної жінки.
18. Надсучасні досягнення штучного запліднення.
19. Генітальний герпес, особливості і небезпеки захворювання.
20. Історія відкриття штучного запліднення.
21. Медико-генетичне консультування.
22. Значення атрактантів у статевих взаємовідносинах.
23. Наслідки абортів.
24. Хімія кохання.
25. Сексуальні комплекси чоловіків (комплекс Дон Кіхота, комплекс Леонта, комплекс Квазімодо, комплекс Отелло, Едіпів комплекс).
26. Сексуальні комплекси жінок (комплекс амазонки, комплекс Діани, комплекс Іокасти, комплекс Попелюшки, комплекс Клітемнестри, комплекс Копюшка, комплекс Медеї, комплекс Титанії, комплекс Електри).
27. Передчасне статеве дозрівання у хлопчиків.
28. Передчасне статеве дозрівання у дівчаток.
29. Нерегулярне статеве життя, наслідки у жінок.
30. Нерегулярне статеве життя, наслідки у чоловіків.

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Медико-біологічні основи статевих відносин».

Студент може набрати максимальну кількість балів за ІНДЗ – 30 балів.

9. Система поточного і підсумкового контролю знань

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Медико-біологічні основи статевих відносин» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. V), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 9.1, табл. 9.2.

Таблиця 9.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного контролю (ПМК)

Вид діяльності	Бал	∑ балів
1. Відвідування лекцій	1	11 x 1 = 11
2. Відвідування практичних занять	1	10 x 1 = 10
3. Виконання практичних робіт	10	10 x 10 = 100
4. Індивідуальне завдання	30	1 x 30 = 30
5. Самостійна робота	10	4 x 10 = 40
6. Виконання мод. контр. роботи	25	3 x 25 = 75
РАЗОМ БАЛІВ		266

Розрахунок коефіцієнту: $266 : 100 = 2,66$

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

➤ **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік.

➤ **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, звіт.

➤ **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Таблиця 9.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка	Пояснення
90-100	A	Відмінно <i>Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок</i>
82-89	B	Дуже добре <i>Вище середнього рівня з кількома помилками</i>
75-81	C	Добре <i>В загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок</i>

69-74	D	Задовільно <i>Непогано, але зі значною кількістю недоліків</i>
60-68	E	Достатньо <i>Виконання задовольняє мінімальним критеріям</i>
35-59	FX	Незадовільно <i>З можливістю повторного складання</i>
1-34	F	Незадовільно <i>З обов'язковим повторним курсом</i>

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на практичних заняттях, виконання самостійної роботи та модульної контрольної роботи.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

10. Методи навчання

1. Лекції,
2. практичні заняття,
3. індивідуальні консультації,
4. самостійна робота з літературою,
5. виконання контрольних робіт.

11. Методичне забезпечення курсу

- опорні конспекти лекцій;
- навчальні посібники;
- робоча навчальна програма;
- збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- засоби підсумкового контролю.

12. Об'єми вимог до курсу

з дисципліни Медико-біологічні основи статевих відносин

1. Рівні організації організму людини.
2. Статеві клітини. Особливості їх будови і розвитку.
3. Опишіть зовнішню будову чоловічих статевих клітин.
4. Опишіть внутрішню будову чоловічих статевих клітин.
5. Опишіть зовнішню будову жіночих статевих клітин.
6. Опишіть внутрішню будову жіночих статевих клітин.
7. Складіть схему оогенезу і вкажіть де він відбувається.
8. Складіть схему сперматогенезу і вкажіть де він відбувається.
9. Назвіть внутрішні статеві органи чоловіка та вкажіть на їх функції.
10. Назвіть зовнішні статеві органи чоловіка та вкажіть на їх функції.
11. Які стадії формування проходять сперматогонії до стану сперматозоїдів.
12. Опишіть рух сперми від утворення до еякуляції.
13. Які додаткові залози беруть участь у формуванні сперми.
14. Назвіть внутрішні статеві органи жінки та вкажіть на їх функції.
15. Назвіть зовнішні статеві органи жінки та вкажіть на їх функції.
16. Оогенез: основні стадії і їх характеристика.
17. Порівняння стадії оогенезу і сперматогенезу.
18. Овуляція, її біологічна суть та гормональна регуляція цього процесу.
19. Стадії утворення жовтого тіла, його ендокринна функція.
20. Назвіть подібні та відмінні риси процесу оогенезу та сперматогенезу.
21. Зовнішні статеві органи: опишіть їх будову, функції (використовуючи муляж).
22. Назвіть внутрішні статеві органи: опишіть їх будову, функції (використовуючи муляж).
23. Опишіть крово- та лімфопостачання внутрішніх статевих органів.
24. Опишіть іннервацію статевих органів.
25. Опишіть будову та функції молочної залози.
26. Запліднення.
27. Етапи онтогенезу.
28. Ембріогенез.
29. Яка особливість розташування основного стовбура маткової артерії?
30. З якою артерією утворює анастомоз яєчникова артерія?
31. Яке клінічне значення мають розвинені венозні сплетення в ділянці клітора, біля навколо сечового міхура, між маткою і яєчником?
32. У які лімфатичні вузли відводять лімфу судини від зовнішніх статевих органів і нижньої третини піхви?

33. Якими волокнами головним чином іннервується тіло матки, а якими - шийка матки?
34. Який нерв іннервує зовнішні статеві органи і тазове дно?
35. Опишіть нейрогуморальну регуляцію статевої функції людини.
36. Охарактеризуйте стадії копулятивного циклу жінки.
37. Охарактеризуйте стадії копулятивного циклу чоловіка.
38. Розкрийте особливості статевого дозрівання хлопчиків і дівчаток.
39. Опишіть цикл сексуальної реакції людини.
40. Визначіть види контрацепції за механізмами дії.
41. Переваги використання контрацептивних засобів.
42. Назвіть основні венеричні захворювання.
43. Виокреміть симптоми бактеріальних венеричних захворювань.
44. Яка профілактика венеричних захворювань, на вашу думку, найефективніша.
45. Опишіть наслідки венеричних захворювань.
46. Що ж таке передгравідарна підготовка?
47. Запліднення та його біологічне значення.
48. Ембріональний період розвитку: запліднення, дроблення, гастрюляція.
49. Назвіть аномалії ембріонального розвитку.
50. Рух і здоров'я.
51. Особливості кровообігу у плода.
52. Валеологічні основи харчування.
53. Визначення індивідуального добового харчового раціону.
54. Обмін речовин і енергії в організмі.
55. Вітаміни та їх значення для організму.
56. Статеві залози: місцерозміщення, гормони та їх вплив на організм.
57. Вплив алкоголю та інших наркотиків на дитячий організм.
58. Здоровий спосіб життя - основа здоров'я.

13. Рекомендована література

1. Акушерство: підручник / Кол. Авторів; з ред. акад. НАН України В.І.Грищенко, про. М.О.Щербини. – К.: Медицина, 2009. – 408 с.
2. Акушерство та гінекологія: У 4 т.: національний підручник / за ред. акад. НАМН України, проф. В.М. Запорожана. — К.: ВСВ “Медицина”, 2013. — С.177-182.
3. Назарова, І.Б. Фізіологічне акушерство: підручник /І.Б. Назарова, В.Б. Самойленко.— К.: Медицина, 2009. – С. 60-69.
4. Патологічне і оперативне акушерство: підручник / І.Б. Назарова, В.Б. Самойленко, Н.П. Муштенко, І.Г. Шембелев; за ред. П.М. Баскакова. — К.: ВСВ «Медицина», 2012. — 520 с.
5. Степанківська О. В. Гінекологія : підручник / О. В. Степанківська, М.О. Щербина. – 2-ге вид., виправлене. – К. : Медицина, 2013. – 432 с.
6. <http://akusherstvo.ltd.ua/index.html>

Допоміжна

1. Агаджанян Н. А., Катков А. Ю. Резервы вашего организма. – М, 1982. – 190 с.
2. Адамчук Л. Валеологія – шлях до зміцнення здоров'я учнів. //Біологія і хімія в школі. – 1997. – № 2 – С. 29–31.
3. Амосов Н. А. Раздумья о здоровье. – М., 1983. – 190 с.
4. Антонов В.Б. Антропогенные экологические болезни // Клиническая Медицина. – 1993. – №3. – С. 15–19.
5. Апанасенко Г. Л. Физическое развитие детей и подростков. – К., 1985. – 96 с.
6. Апанасенко Г. Л., Попова Л. А. Валеологія як наука // Валеологія. – №1. – 1996. – С. 4-9.
7. Аршавский А. Й. Ваш малыш может не болеть – М., 1980. – 31с.
8. Аршавский А. И. Физиологические механизмы и закономерности индивидуального развития. – М., 1982 – 270 с.
9. Белов В. И. Психология здоровья. – СПб., 1994. – 272 с.
10. Биологическое и социальное в развитии человека. – С., 1977. – 227 с.
11. Биологические ритмы: В 2-х т. / Под редакцией Ю. Ашоффа. – М, 1984. – С. 262–410.
12. Бойченко Т. Є. Валеологічна освіта в Україні: особливості проблеми формування //Валеологія: науково-практичний журнал. – №1. – 1996. – С. 25–27.
13. Болторович З. Є. Народна медицина українців. – К., 1990. – 207 с.
14. Булич Е. Г., Муравов І. В. Валеологія. Теоретичні основи валеології: Навч. посібник. – К., 1997.
15. Буянов М. И. Размышление о наркоманки. – М., 1990. – 77 с.
16. Валеологія (інформ.-метод, збірник). – К., 1996. – 336 с. (розділ 4. «Соціальне здоров'я». – С. 115–127).
17. Валеологія. Навч. посібник: в 2- ч. /За ред. В. І. Бобрицької. – Полтава, 2000. – 306 с.
18. Валеологія – наука про здоровий спосіб життя: Інформ.-метод, зб. – К., 1996. – 330с.
19. В заботах о здоровье: медицина в Греции //В кн. Винничук Л Люди, нравы и обычаи Древней Греции и Рима – М., 1988. – С. 237-243.
20. Вілков В.Ю. Людина і світ. – К., 1995. – 176 с.
21. Войтенко В.П. Старение и продолжительность жизни: взгляд в будущее. – К., 1987. –52 с.
22. Воложин А. И., Субботин Ю.К., Чикин С. Я. Путь к здоровью. – М., 1990. – 160 с.
23. Григорян Г. Была ли диетотерапия в прошлом?...// Твое здоровье. -1991. -№1.-С. 3-8.
24. Голиков А.П. Сезонные ритмы в физиологии и патологии. – М., 1973.
25. Зінченко Л., Чепелевська Л. Медико-демографічні наслідки Чорнобильської катастрофи // Ойкумена. – №2. – 1993. – С. 80–84.
26. Китаев-Смык Л.А. Психология и концепция стресса. – В кн. Хрестоматия по психологии: Учебное пособие для студентов пед. институтов /Под ред. Петровского. – М., 1987. – С. 250–260.
27. Козирева О. І. Тютюновий дим – отрута. – К., 1980. – 45 с.
28. Колесов Д.В. Физическое воспитание и здоровье школьников. – М., 1983. – 62с.

29. Лозинский В.С. Учитесь быть здоровыми. – К., 1991. – 588 с.
30. Левицкий П. М., Язловецкий В. С. Вред алкоголя и никотина. – К., 1983. – 80с.
31. Машенко Н. П., Мурашко В. А. Потребление микронутрентов населением, проживающим в загрязненных радионуклидами областях // Мат. Науч. конф. «Научные разработки продуктов питания». – К., 1993. – С.45.
32. Медицина в Риме // В кн. Винничук Л. Люди, нравы и обычаи Древней Греции и Рима – М., 1988. – С. 244–251.
33. Медкова И.Л., Павлова Т.Н. Пища, которая лечит. – М., 1995. – 512 с.
34. Милтс А. А. Гармония и дисгармония личности: Филос.-этич. очерк. – М., 1990. – 222 с.
35. Михайлов В.С. и др. Культура питания и здоровье семьи. – М., 1997. – 208с.
36. Михайлов В. С., Игнатъев А. Д., Сафонова Л. В. Вегетарианские блюда. – М., 1980. –144с.
37. Мольц М. Я – это Я, или Как стать счастливым /Предисловие В. П. Зинченко, Е. Б. Моргулова. – М., 1994. – 192 с.
38. Новиков Р. А., Жирицкий А. К. и др. Глобальная экологическая проблема. – М., 1988. – 206 с.
39. Павлов А. В., Романенко Н. А., Хижняк Н. И. Биологическое загрязнение окружающей среды и здоровье человека. – К., 1992. – 323 с.
40. Пирогова Е. А. Совершенствование физического состояния человека. – К., 1989.–169 с.
41. Пирогова Е. А., Иващенко Л. Я., Страпко Н. П. Влияние физических упражнений на работоспособность и здоровье человека. – К., 1986. – 152 с.
42. Покровский А.А. Беседы о питании. – М., 1996. – 286 с.
43. Салій Н. С., Матасар І. Т. Наказано вижити (харчування і здоров'я населення України) // Проблеми питань й здоров'я. – 1996. – № 1. — С.13–14.
44. Синяков А. Лечебный гербарий.// Гармония, 1991. -№ 2. — С. 60-61.
45. Спок Б. Разговор с матерью. – М., 1991 – 588 с.
46. Справочник по детской лечебной физкультуре / Под ред. М. И. Фонарева. – Л., 1983. – 360 с.
47. Уокер Н. В. Лечение сырыми овощными соками / Под ред. Р. Д. Поуп. – Одесса, 1990. – 107 с.
48. У сов И. П. Здоровый ребенок: Справочник педиатра. – Мн., 1994. – 446 с.
49. Фолкэн Чак Т. Психология – это просто. – М., 1998. – 640 с.
50. Франц Александер, Шелтон Селесник. Человек й его душа: познание й врачевание от древности й до наших дней. – М, 1995. – 602 с.
51. Фролькис В. В., Долголетие: действительное и возможное. – К., 1989. – 245с.
52. Фромм Э. Человек для себя /Послеслов. Л. А. Чернышевой. – Мн., 1992. -253 с.
53. Хелена Корнелиус, Шошана Фэйр. Выиграть может каждый (Практическое руководство по конфликтологии). – М., 1992. – 212 с.
54. Хижняк М. І., Нагорна А. М. Здоров'я людини та екологія. – К., 1995. – С. 27–33.
55. Хрипкова А.Г., Колесов Д.В. Гигиена и здоровье школьника. – М., 1988. -190с.
56. Цветков З.А. Мастер самопознания, или погружение в Я. – СПб., 1995. -192с.
57. Целитель духа и тела / Составление В. В. Колесника. – Х., 1993. – 256 с.
58. Чарлтон З. Основные принципы обучения здоровому образу жизни //Вопросы психологии. – 1997. – №2. – С.3-13.
59. Чусов Ю. Н. Закаливание школьников: Пособие для учителей. – М., 1985. – 128 с.
60. Шелтон Г. Правильное питание. – «Ортотрофия». – М., 1992. – 69 с.
61. Шмидт А.А. Вопросы питания здорового и больного человека. – Рига, 1960.-68с.
62. Энтин Г. М. Борьба с вредными привычками. – М., 1991. – 87 с.
63. Язловецкий В. С. Основи діагностики здоров'я та нетрадиційні методи оздоровлення. – Кіровоград, 1997. – 62 с.

**Робоча програма навчальної дисципліни
«Медико-біологічні основи статевих відносин»**

Укладач: *Омері Ірина Дмитрівна*, кандидат біологічних наук, доцент кафедри фізичної реабілітації та біокінезіології Київського університету імені Бориса Грінченка